

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobkyně: Z. Š.
bytem X

proti
žalované: Česká advokátní komora
se sídlem Národní 118/16, Praha 1 – Nové Město

o žalobách proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 7. 2024, č. j. 10.04-000028/24-0003, a č. j. 10.04-000030/24-0003

takto:

- I. Žaloby **s e z a m í t a j í**.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalovaná v záhlaví uvedenými rozhodnutími neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění účinném do 31. 3. 2025.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

2. Žalobkyně dne 19. 6. 2024 požádala žalovanou o určení advokáta za úplatu k zastupování v řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2024, čj. 9 As 221/2022-33. Rozhodnutím ze dne 26. 7. 2024, č. j. 10.04-000028/24-0003 (dále „napadené rozhodnutí I“) žalovaná žalobkyni advokáta neurčila, neboť žalobkyně v žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí požadovanou právní službu odmítli poskytnout, čímž neosvědčila nemožnost zajistit si právní službu jinak, tj. na smluvním základě dle ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Současně žalobkyně nedoložila, že oslovila alespoň dva advokáty, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu, když z žalobkyní doloženého čestného prohlášení vyplývá, že se týká jiné právní věci. Krom toho samotné čestné prohlášení není způsobilé objektivně prokázat žalobkynino tvrzení, že tyto advokáty oslovila. Toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 1. 8. 2024.
3. Žalobkyně dále dne 20. 6. 2024 požádala žalovanou o určení advokáta za úplatu k zastupování v řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2024, čj. 8 As 73/2023-41. Rozhodnutím ze dne 26. 7. 2024, č. j. 10.04-000030/24-0003 (dále „napadené rozhodnutí II“) žalovaná žalobkyni advokáta neurčila, neboť žalobkyně v žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí požadovanou právní službu odmítli poskytnout, čímž neosvědčila nemožnost zajistit si právní službu jinak, tj. na smluvní základě dle ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 1. 8. 2024.
4. Proti napadenému rozhodnutí I. i II. žalobkyně brojí nyní podanou žalobou, která byla přijata k poštovní přepravě dne 1. 10. 2024.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

5. **Žalobkyně** v podané žalobě ve vztahu k oběma napadeným rozhodnutím namítá, že nebylo její povinností sdělit žalované jména advokátů, kteří jí odmítli právní pomoc poskytnout a jejich odmítnutí osvědčit. Žalobkyně nesouhlasí s odkazy žalované na rozhodnutí správních soudů, jelikož ty se týkaly žádosti o bezúplatné poskytnutí právní služby, nikoliv o právní službu za úplatu. Žalovaná rovněž neobjasnila, proč se odchýlila od svého rozhodnutí ze dne 30. 6. 2023, č. j. 10.01-000299/23-002, ve kterém žalobkyni určila advokáta k poskytnutí právní služby, byť k podané žádosti nedoložila odmítnutí oslovenými advokáty. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, č. j. 2 Afs 47/2004-83, č. 398/2004 Sb. NSS, namítala, že odlišným posouzením procesně stejné situace se žalovaná dopouští libovůle.
6. Žalobkyně dále rozporovala tvrzení žalované, že jsou jí známy podmínky určování advokátů, neboť je jedním z nejčastějších žadatelů. Žalovaná ignorovala změnu formuláře žádosti v návaznosti na nález pléna Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 (38/2023 Sb.), a s ním spojenou novelu zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2024. Podle žalobkyně lze důvodně pochybovat o zákonnosti přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2012 Sb., kterou je „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu (§ 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii)“ a s tím spojeného požadavku uvést mj. jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout. Zákonná úprava tedy není nadále ústavně souladná, což by žalobkyni nemělo být k tíži. Žalobkyně dává na uvážení městského soudu, zda novela zákona o advokacii účinná ode dne 1. 1. 2024 není protiústavní ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy a zda věc nepředložit k posouzení Ústavnímu soudu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

7. Žalobkyně rovněž namítá, že novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 je přílepkiem, neboť neměla žádnou spojitost, která by vyžadovala její projednání společně se zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se změnily některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných financí.
8. Ve vztahu k bodu 6 rozhodnutí žalované č. j. 10.04-000028/24-0003 žalobkyně uvedla, že jde o nepravdivé tvrzení. Žalobkyně ke své žádosti ze dne 19. 6. 2024 žádné žalovanou zmiňované čestné prohlášení nepřikládala. Argumentace žalované je tudíž nepřiléhavá.
9. Žalobkyně konečně namítla, že obě napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná, když jejich výroky jsou neurčité, neboť v nich chybí informace o tom, v jaké věci se advokát neurčuje.
10. **Žalovaná** ve vyjádření k podané žalobě nejprve poukázala na skutečnost, že žalobkyně v rámci správního řízení neuvedla, že obě ústavní stížnosti, pro které žádala určení advokáta, sama podala dne 25. 6. 2024. Řízení o obou těchto stížnostech přitom byla pravomocně skončeno ještě před podáním této žaloby. Řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2024, 9 As 221/2022-33, vedené Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 1841/24 skončilo odmítnutím ústavní stížnosti ze dne 15. 8. 2024. Řízení ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2024, čj. 8 As 73/2023-41, vedené Ústavním soudem pod sp. zn. III. ÚS 1840/24 skončilo odmítnutím ústavní stížnosti ze dne 20. 8. 2024. Žalobkyně tak již řadu týdnů přede dnem zahájení tohoto řízení před správním soudem (1. 10. 2024) byla srozuměna s tím, že předmět právní služby, pro který žádala určit advokáta, odpadl. Nynější věc je tak pouze akademickým sporem, kdy žalobkyně zřejmě usiluje pouze o řetězení řízení. Uspěje-li žalovaná v této věci, bude trvat na náhradě nákladů řízení, neboť popsané jednání žalobkyně považuje za důvod hodný zvláštního zřetele podle ust. § 60 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Současně žalovaná poukázala na princip *vigilantibus iura* s tím, že pokud žalobkyně chce být tak procesně aktivní vůči soudní moci, a podávat desítky, spíše stovky žalob proti nejrozumnějším subjektům práva, má si pro zajištění právní pomoci volit tu nejpřirozenější cestu, tj. advokáta si pro právní službu zvolit, a nespoléhat na to, že bude úspěšná vůči soudům se žádostí o ustanovení zástupce pro řízení z řad advokátů, resp. vůči žalované s žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby.
11. Žalobkyně nebyla v řízeních o předmětných dvou žádostech poučována o aktuálních podmínkách určování advokátů, protože se jí tohoto poučení dostalo již v předešlých řízeních, a to i za účinnosti novely č. 349/2023 Sb., jíž byl od 1. 1. 2024 změněn zákon o advokacii. Žalovaná se v minulosti rozhodla žadatele poučovat, protože praxe správních soudů stran posuzování žádostí byla rozkolísaná. Navzdory tomu, že zákon o advokacii vylučuje povinnost správního orgánu (žalované) poučovat žadatele, považovala žalovaná v minulosti za správné výjimečně žadatele poučit o tom, jak řádnou žádost podat. V jednotkách případů tedy poučila v minulosti i žalobkyni. Není ale možné žalobkyni dokola poučovat o podmínkách, které dobře zná. Přestože žalobkyně ví, co žalovaná pro vyřízení žádosti žalobkyně o určení advokáta žádá, postupuje stále stejně stereotypně.
12. Žalovaná shodně jako v napadených rozhodnutích poukázala na to, že žádala-li žalobkyně o určení advokáta za úplat, vztahovala se na ni povinnost označit dva advokáty, které marně oslovila s poptávkou konkrétní právní služby, a to proto, že se nejednalo o poskytnutí právní služby na náklady státu a výluka podle § 18c odst. 3 zákona

o advokacii se na ni neuplatní. Žalobkyně vědomě jména dvou oslovených advokátů v žádostech neuvedla. Současně byla žalobkyně povinna osvědčit, že se na jmenované advokáty obrátila s poptávkou konkrétní právní služby, a prokázat že jí tito advokáti poptávanou konkrétní právní službu odmítli poskytnout. Ani tuto skutečnost neprokázala. Správnost postupu žalované dosvědčuje i aktuální rozhodovací praxe správních soudů (srov. rozsudky Městského soudu v Praze ve sp. zn. 10 A 41/2024 či 14 A 43/2024).

III. Jednání

13. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodl ve věci samé bez jednání. Žalobkyně se ve svém podání ze dne 12. 6. 2025 z nařízeného jednání na den 18. 6. 2025 omluvila z důvodu, že městský soud neshledal důvod pro předložení věci ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu a ani nedostal své úřední povinnosti vyslovit ve smyslu § 76 odst. 2 s.ř.s. nicotnost předmětných rozhodnutí žalované z důvodu neexistence zákonného podkladu a s tím spojenou vnitřní rozpornost výroků obou rozhodnutí. Zopakovala, že zákon nadále neupravuje možnost určit advokáta za úplatu. Jedná se o mezeru v zákoně, která podle ní nebyla odstraněna ani novelou zákona přijatou po již mnohokrát citovaném nálezů Ústavního soudu. Žalovaná proto rozhodovala o jejích žádostech bez zákonného podkladu a její rozhodnutí jsou nicotná. V závěru svého podání navrhla žalobě v plném rozsahu vyhovět a požádala o náhradu nákladů řízení spočívajících v zaplacení soudních poplatků ve výši 6 000 Kč a 2 000 Kč a v zaplacení poštovného.
14. Městský soud toto podání žalobkyně, kterým svou účast na jednání omluvila, shrnula obsah žaloby a žalobní petit a vyčíslila náklady, které v případě úspěchu žádá zaplatit, interpretuje tak, že žalobkyně na ústním, veřejném projednání své věci nadále netrvá a souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Městskému soudu je z úřední činnosti známo, že žalobkyně se opakovaně (v jiných věcech) k nařízenému jednání nedostavuje a z obdobných důvodů či bez udání důvodu se z účasti omlouvá. Městský soud považuje za zcela neúčelné nařizovat jednání, pokud se jej poté žalobkyně neúčastní, pokud jediným důvodem pro nařízení jednání byla žádost žalobkyně. Soud má tedy za to, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí ve věci bez jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.
15. Městský soud dodává, že ve věci nebylo nutné provést ústní jednání, i přestože žalobkyně v žalobě navrhla provedení určitých listin k důkazu. Žalobou napadená rozhodnutí a její žádosti ze dne 19. 6. 2024 a 20. 6. 2024 včetně příloh jsou součástí předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS).

IV. Posouzení žaloby

16. Městský soud v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobkyní vymezených námitek, vycházel při tom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované a shledal, že žaloba není důvodná.
17. Městský soud předně podotýká, že případy, kdy žalobkyně neúspěšně žádala žalovanou o určení advokáta za úplatu po 1. 1. 2024, tedy případy na totožném skutkovém i právním základu, se již v minulosti opakovaně zabýval, a to v rozsudcích ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024-47, ze dne 14. 5. 2025, č. j. 18 A 88/2024-42, ze dne 23. 1. 2025, č. j. 15 A

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

57/2024-53, nebo ze dne 20. 2. 2025, č. j. 15 A 56/2024-40, ze dne 30. 4. 2025, čj. 5 A 74/2025-53 či naposledy ze dne 20. 5. 2025, čj. 11 A 128/2024-43. Na závěrech vyslovených v těchto svých předchozích rozhodnutích soud nadále trvá, nespatřuje žádný rozumný důvod, pro který by se měl od nich odchýlit, a proto z nich bude v dalších posouzeních vycházet.

18. Ze správního spisu k napadenému rozhodnutí I. soud vyplývá, že žádostí ze dne 19. 6. 2024, žalobkyně požádala o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. Konkrétně pro řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2024, čj. 9 As 221/2022-33. K žádosti žalobkyně doložila čestné prohlášení, ve kterém uvedla, že dne 18. 6. 2024, resp. 19. 6. 2024, oslovila formou SMS zprávy dva advokáty o zastoupení ve věci dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 36 Co 396/2023-74 ze dne 8. 2. 2024. V čestném prohlášení uvedla, že jeden z advokátů reagoval SMS zprávou ve znění „*Vážená paní Š., bohužel to aktuálně není z časových důvodů z mé strany možné. Děkuji za pochopení, B.*“, a druhý advokát na SMS zprávu nereagoval. V příloze ke své žádosti označené jako Příloha k formuláři „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ (proti č.j. 9 As 221/2022-33 ze dne 18. 4. 2024) žalobkyně uvedla, že jména dvou advokátů, který jí odmítli službu poskytnout, neuvedla, neboť tak není povinna učinit.
19. K napadenému rozhodnutí II. ze správního spisu vyplývá, že žádostí ze dne 20. 6. 2024 žalobkyně požádala o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. Konkrétně pro řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2024, čj. 8 As 73/2022-41. V příloze ke své žádosti označené jako Příloha k formuláři „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ (proti č.j. 8 As 73/2022-41 ze dne 25. 4. 2024) žalobkyně uvedla, že jména dvou advokátů, který jí odmítli službu poskytnout, neuvedla, neboť tak není povinna učinit.
20. Ve věci je primárně sporné, zda žalobkyně měla povinnost uvést jména dvou advokátů, které oslovila, a kteří jí odmítli právní službu poskytnout, zda toto tvrzení měla povinnost doložit a zda žalovaná nerozhodla nedůvodně odlišně od své předchozí rozhodovací praxe. Před vlastním vypořádáním žalobních námitek se však soud musel zabývat rovněž namítanou nepřezkoumatelností obou napadených rozhodnutí.

IV.1 K přezkoumatelnosti napadených rozhodnutí

21. Žalobkyně považuje napadená rozhodnutí za nepřezkoumatelná proto, že v jejich výrocích není uvedeno, v jaké konkrétní věci se advokát neurčuje. Těmto námitkám soud nepřisvědčil.
22. Podle ustálené judikatury zakládá vnitřní rozpornost výroku nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro jeho nesrozumitelnost. Za nesrozumitelné lze považovat pouze takové rozhodnutí, z jehož výroku nelze vůbec zjistit, jak správní orgán o věci rozhodl, či kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění, případně též rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, nebo rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje (srov. rozsudek NSS ze 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-78, č. 133/2004 Sb. NSS).
23. Žádnou z těchto vad napadená rozhodnutí netrpí. Výrok rozhodnutí tvoří neoddělitelnou součást celého napadeného rozhodnutí, a je proto nutné jeho obsah hodnotit v kontextu celého rozhodnutí. Proto postačí, pokud žalovaná v úvodních

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

pasážích odůvodnění každého z rozhodnutí jednoznačně konkretizovala věc, ve které žalobkyni advokáta neurčila. Není pochyb, že ve spojení s odůvodněním napadeného rozhodnutí je výrok dostatečně určitý. Žalobkyni ani nikomu jinému totiž nemohla vzniknout pochybnost o předmětu řízení. Opačný závěr by byl nepřipustně formalistický.

24. Soud tak uzavírá, že rozhodnutí jsou přezkoumatelná. I přes jejich stručnost v nich žalovaná logicky a srozumitelně zhodnotila všechny podstatné okolnosti vyplývající z žádosti žalobkyně a zasadila je pod konkrétní ustanovení zákona o advokacii. Přezkoumatelně též vyložila, proč žalobkyně konkrétní podmínky pro určení advokáta za úplatu nesplnila.

IV. 2 K nesplnění podmínek pro určení advokáta

25. Podle § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii platí, že *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c.*
26. Podle § 18c odst. 1 věty první zákona o advokacii *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby.*
27. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
28. Podle § 23 odst. 3 zákona o advokacii *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hrađí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.*
29. Podle § 23 odst. 5 zákona o advokacii *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hrađí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
30. Soud předně podotýká, že podmínka pro určení advokáta v podobě uvedení a doložení odmítnutí dvěma advokáty platila ještě před vydáním nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 (38/2023 Sb.) (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2024, č. j. 5 As 197/2023-33). Uvedený náleze přitom do této podmínky nijak nezasáhl (nezabýval se ústavností § 18c odst. 3 zákona o advokacii). Splnění podmínky dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii tak zásadně bylo již před vydáním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 jedním z předpokladů pro určení advokáta k poskytnutí *bezplatné* právní služby, ledaže šlo o poskytnutí právní služby na náklady státu ve smyslu § 23 odst. 3 zákona o advokacii – tedy pro případ bezplatného zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem. Pouze tehdy se uvedený požadavek neuplatnil.
31. Náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 ovšem do českého právního řádu zavedl i možnost určení advokáta z jiných než majetkových a příjmových poměrů. O určení advokáta tak mohou žádat i osoby, u nichž nejsou překážkou nedostatečné majetkové a

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

příjmové poměry. Novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 přitom tuto alternativu „zakomponovala“ do rámce ostatních ustanovení zákona o advokacii, aniž je nějak zásadně změnila či stanovila zvláštní podmínky pro žádosti o poskytnutí právní služby za úplatu. Novelizovaná právní úprava jednoznačně umožňuje určení advokáta bezplatně [v § 23 odst. 3 rozlišuje mezi: a) *bezplatnou právní službou na náklady státu*, tj. zastupování před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem a b) *bezplatnou právní službou, která není na náklady státu*, tj. nejedná se o zastupování před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem]. Dále § 23 odst. 5 zákona o advokacii výslovně upravuje možnost určení advokáta podle § 18c téhož zákona pro právní službu za úplatu. Fakticky tak zavádí tři režimy poskytnutí právních služeb určeným advokátem – i) bezplatně na náklady státu, ii) bezplatně v ostatních případech a iii) za úplatu.

32. Podle toho je nutné vykládat i podmínku v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, která zavádí výjimku jen pro případ ad i), je tedy zřejmé, že v případech ad ii) a iii) je povinností žadatele v žádosti uvést a doložit neúspěšnou snahu opatřit si požadovanou právní službu u alespoň dvou advokátů. Dikce § 18c odst. 3 zákona o advokacii je v tomto jednoznačná.
33. Z uvedeného tak vyplývá, že jde-li o poskytnutí právní služby za úplatu, požadavek § 18c odst. 3 zákona o advokacii je nutné aplikovat. Žalobkyně jednoznačně o ustanovení advokáta pro poskytnutí právní služby žádala za úplatu [ad iii)], a měla tak povinnost doložit odmítnutí dvou advokátů, které oslovila.
34. Žalobkyně přitom ani netvrdí, že by tuto podmínku splnila. Již proto žalovaná nemohla jejím žádostem vyhovět. Soud shrnuje, že v posuzovaných věcech žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta za úplatu ve smyslu § 23 odst. 5 zákona o advokacii s tím, že bude hradit jeho odměnu. Z tohoto důvodu se proto nemohlo jednat o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu § 23 odst. 3 zákona o advokacii, a žalobkyně tak byla povinna dle § 18c odst. 3 tohoto zákona doložit, že se bezúspěšně pokoušela oslovit alespoň dva advokáty. Jelikož žalobkyně nic takového nedoložila (ba ani netvrdila), nesplnila podmínky pro vyhovění své žádosti.
35. Námitkou žalobkyně, dle které žalovaná postupovala v rozporu se svojí předchozí správní praxí, se zabýval městský soud zevrubně již v rozsudku sp. zn. 10 A 41/2024, kde v tomto směru i vedl dokazování (viz bod [12] daného rozsudku). Rozhodnutí, na které žalobkyně odkazuje, bylo vydáno dne 30. 6. 2023 k její žádosti ze dne 8. 6. 2023 (jak plyne z tvrzení uvedených v žalobě k návrhu na provedení tohoto rozhodnutí k důkazu). Toto rozhodnutí tak bylo vydáno před nabytím účinnosti novely zákona o advokacii (dne 1. 1. 2024), která reagovala na nálezy pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, tedy za situace, v níž zatím nebyla právně zakotvena možnost určení advokáta za úplatu. Nelze zároveň přehlédnout, že tímto nálezem Ústavní soud zrušil § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve znění účinném do 31. 12. 2023. Byť se zrušující nálezy týkaly zejména zkoumání majetkových poměrů žadatelů, je zjevné, že v roce 2023 v důsledku zrušení významného aspektu pro posuzování žádostí žadatelů o určení právních služeb a v důsledku absence právní úpravy pro určení advokáta za úplatu mohlo být pro žalovanou obtížné hledat přístupy k posuzování žádostí o určení advokáta jako placené právní služby, jak žalovaná ostatně sama připustila ve svém vyjádření k žalobě. Městskému soudu je rovněž známo, že tato praxe nebyla jednotná (např. rozsudek městského soudu ze dne 28. 5. 2024, č. j. 11 A 22/2024-36, v němž se jednalo o žádost z 15. 11. 2023, které žalovaná nevyhověla rozhodnutím ze dne 18. 12. 2023, č. j. 10.01-000570/23-002; žalobu soud zamítl, přičemž i zde potvrdil, že žalobkyně byla povinna neúspěšné oslovení dvou

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

advokátů doložit). V případě takovéto nejednotné rozhodovací praxe se proto nelze dovolávat legitimního očekávání v přístupu žalované. Správní orgán je vázán jen dlouhodobou, ustálenou a jednotnou správní praxí, kterou jedno citované rozhodnutí jistě nezakládá. To vše navíc za zásadní okolnosti, a to že od 1. 1. 2024 nabyla účinnosti právní úprava, která jednoznačně stanoví, jak soud vyložil výše, že v případě určení advokáta za úplatu je žadatel povinen doložit předchozí bezúspěšné obstarání jiných advokátů. Žalovaná přitom v napadených rozhodnutích odkázala mimo jiné na § 18c odst. 3 zákona o advokacii, dle kterého správně po žalobkyni požadovala splnit tuto podmínku a uzavřela, že žalobkyně ji nesplnila. Žalobkyně se nemůže důvodně dovolávat rozhodovací praxe správního orgánu (navíc nejednotné), kterou aplikoval před účinností zákona, jenž správný postup správního orgánu postavil najisto (jak bylo ukázáno výše), a správní orgán podle tohoto zákona posléze začal postupovat.

36. Žalobkyně dále namítala, že zákon o advokacii po novelizaci (konkrétně jeho § 18c odst. 4) zmocňuje ministerstvo k vydání vyhlášky (stanovení obsahu formuláře) jen ve vztahu k žádosti o poskytnutí bezplatné právní služby. Tak tomu ovšem není.
37. Oporu pro vymezení vzoru formuláře žádosti představuje primárně § 18c odst. 2 zákona o advokacii, který stanoví, že žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví ministerstvo vyhláškou. Nijak přitom nerozlišuje mezi určením advokáta bezplatně a za úplatu. Žalobkyní zmiňovaný § 18c odst. 4 (*K žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.*) pak na uvedeném ničeho nemění. V první větě stanoví povinnost doložit příjmové a majetkové poměry u žádosti o poskytnutí bezplatné právní služby, věta druhá se pak týká náležitostí žádosti a rozsahu požadovaných údajů obecně; v rámci toho pak i prokazování příjmových a majetkových poměrů v případě bezplatné právní služby. Jinými slovy opět dopadá na všechny typy žádostí, u poskytnutí bezplatné právní služby toliko doplňuje odpovídající specifika. Tomu ostatně odpovídá i znění § 1 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 120/2018 Sb. Podle odstavce třetího platí, že *žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro fyzickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro právnickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, podle § 18c odst. 4 věty první zákona o advokacii se podávají na formuláři, jehož náležitosti a vzor jsou uvedeny v přílohách č. 3 a 4 k této vyhlášce.* Naopak dle odstavce čtvrtého *žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby, a žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro právnickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této právnické osoby, podle § 18c odst. 4 věty druhé a § 23 odst. 5 zákona o advokacii se podávají na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 5 a 6 k této vyhlášce.* Vzory formulářů č. 5 a 6 se tedy týkají pouze žádostí o určení advokáta za úplatu, zákonné zmocnění pro ně pak představují § 18c odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 4 větou druhou zákona o advokacii.
38. Na základě uvedeného soud shrnuje, že soudy již byla vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii měla, či neměla projevit v § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vytvoření právního rámce i pro majetné žadatele. Zdejší soud v mnoha svých rozsudcích potvrdil, že novelizované znění zákona o advokacii výslovně stanoví právní rámec i pro žádosti o určení advokáta pro poskytnutí právní služby za úplatu. Ponechání původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii i po novelizaci podle soudu nepochybně ob stojí. Tato ustanovení nijak nebrání žadatelům domáhat se poskytnutí právní služby, ať již bezplatné, nebo za úplatu. Zákonodárce tak nemusel tyto podmínky nově přehodnocovat či uvádět do souladu s nálezem Pl. ÚS 44/21. Pokud žalobkyně namítá, že možnost žádat o poskytnutí právní služby za úplatu není výslovně uvedena v § 18 odst. 2, soud na tom nevidí nic nezákonného či snad protiústavního. Právě § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii totiž odkazuje na právní služby podle § 18c téhož zákona. Z § 18c odst. 3 je pak zřejmé rozdělení určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu. O mezeru v zákoně se zjevně nejedná.

39. Žalobkyně se dále mylí v názoru, že v případě části osmnácté zákona č. 349/2023 Sb., která novelizovala zákon o advokacii, se jedná o přílepek. O tzv. přílepek se jedná v případě, kdy je *pozměňovacím návrhem* do návrhu zákona vnesena materie, která nemá úzký vztah ani k účelu, ani k předmětu původního návrhu zákona (srov. např. nálezy Ústavního soudu z 15. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06, a z 4. 12. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 41/23, bod 126 a násl.). Novela zákona o advokacii (část osmnáctá zákona č. 349/2023 Sb.) však byla obsažena již v původním vládním návrhu zákona, tedy již sám předkladatel měl v úmyslu regulovat dané společenské vztahy. Nestalo se tak až pozměňovacím návrhem v zákonodárném sboru zcela mimo záměr původního navrhovatele zákona, tj. v tomto případě vlády.
40. Soud dále vycházel z toho, že po nález sp. zn. Pl. ÚS 44/21 byla zřejmá potřeba novelizace zákona o advokacii, neboť nále z část ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii zrušil s účinností k 31. 12. 2023. Z logiky věci byl zřejmý předmět novelizace, tedy to, že se bude týkat úpravy, která bude reagovat na zmíněný nále z, tj. že zejména umožní určení advokáta k poskytování právních služeb i za úplatu. V tom pak dle soudu přijatá novelizace zákona o advokacii souvisí i s konsolidací veřejných rozpočtů, neboť v zákoně o advokacii byly upraveny podmínky jak pro případy, kdy nebude pro právní službu určen advokát na náklady státu (tj. veřejného rozpočtu), tak podmínky, kdy se tak naopak na náklady státu stane. Proto, byť je třeba obecně považovat za nežádoucí, jsou-li jedním zákonem novelizovány zákony, kterou spolu obsahově bezprostředně nesouvisejí (srov. nále z z 31. 8. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07), nejedná se o vadu, která by v tomto případě způsobovala protiústavnost zákona.
41. Soud tedy již po několikáté uvádí, že povinnost uvést v žádosti jména dvou advokátů, kteří odmítli žadateli právní službu poskytnout, nepovažuje za protiústavní. Jde naopak o logický a přiměřený požadavek, jak již uvedl výše. Soud proto neshledal důvod k předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Ostatně ani sama žalobkyně nad rámec argumentace přílepkem neuvádí žádné konkrétní a srozumitelné důvody, proč by znění zákona o advokacii provedené novelou č. 349/2023 Sb. mělo být v rozporu s ústavním pořádkem. Soudu není jasné, proč žalobkyně svými opakujícími se žádostmi neustále zatěžuje žalovanou, aniž by se řádně a věrohodně pokusila si nejdříve právní pomoc za úplatu obstarat sama.
42. K nepřiléhavosti argumentace čestným prohlášením soud toliko uvádí, že ze správního spisu vyplývá, že k žádosti o určení advokáta ze dne 19. 6. 2024 bylo přiloženo čestné prohlášení žalobkyně ze dne 19. 6. 2024, ve kterém žalobkyně uvedla, že dne 18. 6. 2024,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

resp. dne 19. 6. 2024, oslovila formou SMS zprávy dva advokáty o zastoupení ve věci dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 36 Co 396/2023-74 ze dne 8. 2. 2024. V čestném prohlášení uvedla, že jeden z advokátů reagoval SMS zprávou ve znění „Vážená paní Š., bohužel to aktuálně není z časových důvodů z mé strany možné. Děkuji za pochopení, B.“, a druhý advokát na SMS zprávu nereagoval. Argumentaci žalované k obsahu tohoto čestného prohlášení, které se mimo jiné zjevně týká zastupování v jiné právní věci, soud proto nepřiléhavou neshledal.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

43. Městský soud ze shora uvedených důvodů neseznal žádnou z žalobkyniných námitek důvodnou, a proto podanou žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
44. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec její úřední povinnosti, proto jí soud podle § 60 odst. 7 s. ř. s. náhradu nákladů řízení nepřiznal.
45. K žádosti žalované o úhradu nákladů řízení s poukazem na existenci důvodů hodných zvláštního zřetele dle § 60 odst. 8 s.ř.s. soud uvádí, že v postupu žalobkyně, která podáním správní žaloby realizuje své ústavní právo na soudní ochranu, šikanózní výkon práva nespátřuje. A to ani v situaci, kdy žalobkyně žalobu podává až poté, co bylo ve věcech, pro něž určení advokáta žádala, rozhodnuto. Žalovaná v tomto ohledu totiž opomíjí případné nároky na náhradu škody dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. Soud rovněž žalované připomíná, že sama žalovaná o žádostech žalobkyně rozhodla s prodlením, když tak učinila až po cca 40 dnech od podání žádostí, přestože tak má povinnost učinit bez odkladu (srov. § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a § 18c odst. 5 zákona o advokacii).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 20. června 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.